

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 39.

Lýsingarprisur fyri petitreglu: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 27. septembir 1932.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brevsaðnarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

6. árg.

Samvinnuleiðin. V.

„Bróðurskapur

geldur ikki í korti“. Hetta ræður ikki bert í kortspeli, men í øllum viðurskiptum, har kapitalistandi setur sítt merki, lit og dóm á. Og tessverri eru flestu viðurskipti lífsins merkt og litað av kapitalistandanum, ið er einans at nora at sær. Tað núverandi samfelag stendur soleiðis í flestu fornum latíð í jarnbrynju við stálknúgvum, táð víkur at einstaklingsins »interessum«.

Livdu tú og eg fyri 1932 árum síðani á døgum Kristusar og nomu lærua hjá meistaranum yvir øllum meistaranum, mundu vit neyvan duga at sæð og hugsa okkum, at lond og fjóðir, ið komu at seta meistaran læru, kristindómin, til statsreligiún, at hesi lond og fólk kortini í livinum og samfelagsskipanini vóru at avnoka bróðurskapin í lann mun, at hann gjordist eitt forargilsins- og stríðstekin, ið gekk yvir í orðtak sum ein livslæra, ið var at vara seg fyri. Og enn og minni mundu vit duga at hugsa okkum, at hægstu tenarar kirkjunnar komu at standa á odda í mótsøðuni móti Kristusar læru um frið og bróðurskapi á foldum. Men so hevur verið, og er hetta hitt dökkasta blað og dimmasli skuggi í mannasøguni — og tað treingir um vónirnar um endaligan sigur fyri Kristusar anda her á foldum.

Tað er sagt, at hin stórsti og reinasti javnaðarmaður, ið hevur livað á foldum, er Kristus. Hetta er rætt og satt. Tað er tí nátturligt, at nú mangir av kirkjunnar tenarum hava brotið seg út úr tí ringi, kapitalismunnar verðaldarmakt hevur girt um kirkjuna fyri at fáa hana til sín verðsliga tenara, at teir hava slitið seg leysan og gingið í fylking við javnaðarmonnum í kravinum um bróðurskap á foldum.

„Táð fátækur maður fær vald, kennir hann ikki afturbald“, sýnir, at kapitalistandin og óbróðurskapurin hevur smíttáð langt út — og niður um hin múgvandi flokkin. Óbróðurskapsspillan hevur etið seg sum kreftagrir líka niður til samfelagsins ússaligastu. At so er stalt, ger tað í og fyri seg ófatiliga fatiligt, at tað gjøgnum öldir hevur eydnast teim stóru og múgvandi at bilðið teirri stóru líðandi fjöldini niðri við síni jarnhorðu hond. Tí oftast, um ikki altíð, hevur nevnda orðtak vísst seg at verið alt ov satt, at táð tað hevur eydnast einum úr fjöldini at komið upp

undan, hevur hann gloymt felagar sínar og sýnt sama óbróðurskap, sum hann, sum fátækur og máttleysur hevur bannað og knýtt nevan ímóti. Og teir fáu, ið hava verið bróðurskapshugsjónini trúgvir og roynt at nýtt sína megi og óheftu støðu til at bót um viðurskiptini hjá tí fátæka, hava møtt illtrúgv og óvilja hjá fjöldini.

Men tað er ikki at falla í fítt. Allar árar megu leggjast um borð fyri at upplýsa fjöldini og týna kapitalistandans hervuligu sálarspillu, ið hevur gjøgnum-súrgað samfelagið.

Teir máttmiklu og múgvandi hava klókliga sæð og skilt týðningin av biblunnar orði, at tað ríkið, ið verður í ósemju við seg sjálvt, verður ikki at standa. Teir hava tí lagt allan doyðin á at nort óbróðurskap, óvund og ósemju millum ta fátæku fjöldina. Hesum viðvíkjandi er einki undantak at finna her heima hjá okkum. Sum eitt domi kann verða nevnt ta ágrýtna arbeiði, ið er gjørt í blóðum, krambúðum og á fundum at seta ilt ímillum arbeiðsmannin og fiskarin. Eydnast hetta lokaarbeiði, er spælið vunnid og lokin allur vandi fyri at bróðurskapurin skal sigra og lyfta ta fjotræðu fjöldina til friari og ljósari livskor.

Í sama báti,

arbeiðandi fyri lágar og lítlar lønir, eru arbeiðarin og fiskimaðurin; og eiga teir tí at standa fylktir og stýðja hvønn annan í stríðnum móti samfelagsins órættvísi. Samfelagið er margháttað og vinnulivið greinast meiri í hvørjum. Ikki kunna allir standa á skipsborði, heldur ber ikki til, at menn yvirhøvur leggjast heima. Hvor má til silt. Men sannleikin er tann, ein sárur og tungur sannleiki, at fiskimannsins strev kastar ov lítið av sær, og arbeiðsmaðurin má freista somu trongu kor, oftani má hann ganga arbeiðisleysur. Tey seinastu árinu hava verið út av lagi ring í so máta.

Leiðin

hjá hesum vinnandi flokkunum, arbeiðarunum og fiskarunum, eigir og má vera at taka hendur saman sum bróður.

Fiskimenninir eru gingnir í felagsskap, og í flestu arbeiðaraplássum hava arbeiðararnir teirra felag. Hesi feløg hava stímbráð og vart nóg so væl um teirra rættindi, men minni enn so í tann mun, sum ynskiligt er. Enn er langt á mál, og nógv tung lok eru eftir at taka.

Stórsta brekið, ið er at bota, er at felogini hava staðið mest

sum hvørt sær uttan munandi samfeling hvørt við annað. Arbeiðararnir og fiskararnir eru, sum nevnt, í sama báti, og eiga teir tí at ganga saman í

eitt meginfelag fyri heila landið,

soleiðis, at tær uppgávur og ley mál, ið hitt einstaka felagið ikki orkar at loysa, verða greidd og løyst av meginfelaginum.

Fiskimaðurin og arbeiðarin hava hvørt sítt meginfelag, men hava hesi enn ikki fingið hin neyðturvuliga fastleika, munandi ræði og figgarliga styrki. Hetta kann særliga sigast um arbeiðaranna meginfelag, ið nýliga er stovnað. Ræður tí um hjá arbeiðaraflokkinum at leggja allan doyðin á skjótast møguligt at skipa teirra meginfelag sterkt og evnamikið.

»At lyfta í flokki« kvæð Bjørnstjerne Björnsson.

Rennur upp tann dagur, at arbeiðararnir og fiskimenninir hvør í sínum lagi fáu skipað teirra felag og meginfelag sterk og broðraliga, og leggja teir so út í stríðið fyri teirra rættindum og rúmari korum, fylktir í einum meginfelagi fyri alt landið, skulu sannast skaldsins orð um at lyfta í flokki, lyfta landið og fólkid til ljósari kor.

P. D.

Skjalden kalder til Daad!

„Vend W. C.-Strømmen“, siger
Joh. V. Jensen.

Gødningssværdierne bør udnyttes i Stedet
for at forgifte vore Farvande.

Forfatteren Johannes V. Jensen har i »Politiken« skrevet en Artikel, hvori han hævder, at Danmark ved at fore kolossale Gødningssværdier gennem W. C. og Kloaker ud i Søen forgifter Farvandene og bortkaster store Værdier, som burde komme Landbruget til gode, Landbruget, som nu til høje Priser indkøber Kunstgødning fra Udlandet. Han skriver derefter: Lad os faa rene Kyster, rene Farvande, W. C.-Strømmen vendt den anden Vej, store Anlæg ind i Landet, hvor Affaldet opsamles og forvandles til Gødning i kemisk Form.

Og det skal man have en Digter at fortælle i vor praktiske og vidt fremskredne Tidsalder.

Grønlandsekspeditionen,

ið varð leidd av Lauge Koch, er nú afturkomin úr Grønlandi. Sigst hon at hava avrikað stórt vísdaligt arbeiði. Funnar eru kopar og aðrir metallir, sum kanska minudrift verður sett í gongd eftir. Forvitisligar leivdir av útdøðum djörum hevur ekspeditiönin hópin. Soleiðis sigur harra Koch seg at hava funnið ein fyrfoddan fisk (pardu) sum er millumliðið á útviklinginum frá fiski til landdjör.

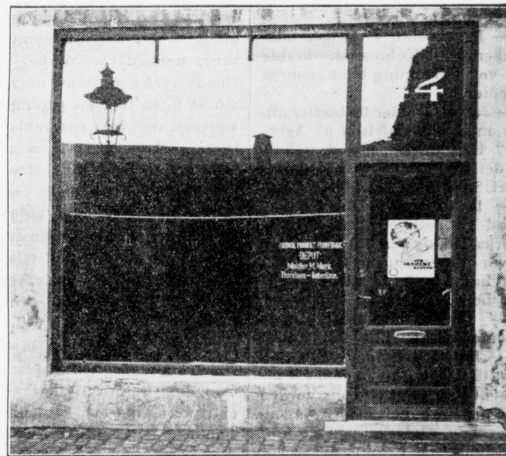
Færøsk Produkt-Forretning i København.

Direktør Bowman udtaler sig overfor vor
Medarbejder.

Forretningen gaar nu støt og godt.

Pakhuslokale.

Kontor.

Som vore Læsere bekendt, arbejdede vor Partifælle, Agent M. Mørk, meget energisk sidste Efteraar paa at faa aabnet en færøsk Produkt-Forretning i København. Det var i yderst vanskelige Tider, at Hr. Mørk tog denne Tanke op, og han mødte ikke Forstaaelse alle Steder, desværre, og hvad der maaske særligt virkede som en Borm for Foretagendet var, at der særlig savnedes Forstaaelse fra den Side, man havde regnet med vilde støtte Foretagendet. Enkeltpersoner og enkelte Organisationer og Lagtingets Landsnævne gik dog med til at assistere økonomisk ved Forretningens Start, saa Færøsk Produkt-Forretning blev en Kendsgæring.

Desværre viste det sig alligevel, at Foretagendet blandt dem, der burde have Interesse for Sagen, ikke havde fundet tilstrækkelig Forstaaelse. Herved kom der til Tider at mangle netop de Varer, som Forretningen særligt var baseret paa, færøsk Fisk. Hr. Mørk antog senere en Fuld-mægtig, Hr. Jeppesen — der besøgte Færøerne sidste Vinter — og forsøgte at gennemføre en kraftig Propaganda for Salg af færøsk Fisk i Danmark. For at faa den færøske Fisk i Handelen og for at faa mere Gang i Salget, fremstilledes der 1/2 Kilo-Pakker emballerede i Cellophan. Dette hjalp en Del paa Salget, men manglende Varer fra Færøerne, og andre kritiske Forhold, som Forretningen ar-